GENERALINIO ADVOKATO
F. G. JACOBS
IŠVADA,
pateikta 2005 m. birželio 30 d. [1]

1. Teisingumo Teismui priėmus sprendimą byloje *Garcia Avello* [2], jo vėl prašoma nuspręsti dėl nacionalinės teisės normos, susijusios su vaiko pavardės nustatymu, suderinamumo su EB sutartyje įtvirtintais diskriminacijos draudimo principu ir piliečio teisėmis.

Teisinis pagrindas

Nurodytos Sutarties nuostatos

4. EB 12 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Šios Sutarties taikymo srityje, nepažeidžiant joje esančių specialių nuostatų, draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės."

2. Pagrindinis iškeltas klausimas yra šis: ar nacionalinė kolizinė teisės norma gali numatyti, kad šiam nustatymui taikoma tik valstybės, kurios pilietis yra vaikas (ir (arba) tėvai), teisė, šiuo atveju Vokietijos įstatymas, neatsižvelgiant į valstybės, kurioje jis gimė, teisę, šiuo atveju Danijos įstatymą, dėl ko pagal dvi teisės sistemas pavardė yra skirtinga.

3. Tačiau visų pirma kyla klausimas dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo, t. y. ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš tiesų nagrinėja ginčą ir pagal nustatytą procedūrą turi priimti teisminio pobūdžio sprendimą [3], ar jis tik vykdo administracinio pobūdžio funkciją.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — 2003 m. spalio 2 d. Sprendimas (C-148/02 Rink. p. I-11613); žr. 47 ir kt. punktus.

3 — Žr. nutartis 1986 m. kovo 5 d. byloje *Greis Unterweger* (318/85 Rink. p. 955, 4 punktas); 2001 m. liepos 10 d. byloje *HSB-Wohnbau* (C-86/00 Rink. p. I-5353, 11 punktas) ir 2002 m. sausio 22 d. byloje *Holto* (C-447/00 Rink. p. I-735, 17 punktas); sprendimus 1995 m. spalio 19 d. byloje *Job Centre* (C-111/94 Rink. p. I-3361, 9 punktas); 1998 m. lapkričio 12 d. byloje *Victoria Film* (C-134/97 Rink. p. I-7023, 14 punktas) ir 2001 m. birželio 14 d. byloje *Salzmann* (C-178/99 Rink. p. I-4421, 14 punktas).

5. EB 17 straipsnyje numatyta:

„1. Įvedama Sąjungos pilietybė. Kiekvienas asmuo, turintis valstybės narės pilietybę, yra Sąjungos pilietis. Sąjungos pilietybė ne pakeičia valstybės pilietybę, o ją papildo.

2. Sąjungos piliečiai naudojasi šios Sutarties suteiktomis teisėmis ir atlieka jos nustatytas pareigas.“

6. Pagal EB 18 straipsnio 1 dalį:

„Kiekvienas Sąjungos pilietis turi teisę laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, laikydamasis šioje Sutartyje ir jai įgyvendinti priimtuose teisės aktuose nustatytų apribojimų bei sąlygų.“

7. EB 234 straipsnyje numatyta:

„Teisingumo Teismas turi teisę priimti prejudicinį sprendimą dėl:

a) šios Sutarties išaiškinimo;

<...>

Tokiam klausimui iškilus valstybės narės teisme, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia nutarimo šiuo klausimu, gali prašyti Teisingumo Teismą priimti dėl jo prejudicinį sprendimą.

Tokiam klausimui iškilus nagrinėjant bylą valstybės narės teisme, kurio sprendimas pagal nacionalinę teisę negali būti toliau apskundžiamas teismine tvarka, tas teismas dėl jo kreipiasi į Teisingumo Teismą.“

Tarptautinės teisės normos dėl pavardžių suteikimo

8. Nustatydamos asmens pavardės nustatymui taikytiną teisę, kai yra aplinkybės, susijusios su daugiau nei viena teisės sistema, kai kurios teisės sistemos nurodo asmens

gyvenamosios vietos valstybės teisę, nors dažniau nukreipiama į valstybės, kurios pilietis asmuo yra, teisę, ir tai patvirtina tam tikri tarptautiniai susitarimai, kurių šalys yra kelios valstybės narės.

9. Pavyzdžiui, ICCS (Tarptautinė civilinės būklės komisija) konvencija dėl pavardėms ir vardams taikytinos teisės [4] numato, kad asmens pavardės nustatomos pagal valstybės, kurios pilietis jis yra, teisę.

10. Egzistuoja taip pat ICCS konvencija dėl pavardžių ir vardų pakeitimo [5]. Pagal šios konvencijos 2 straipsnį kiekviena Susitariančioji Šalis įsipareigoja „neleisti kitos Susitariančiosios Šalies piliečiams pakeisti vardų ar pavardžių, nebent jie yra taip pat pirmosios valstybės piliečiai".

11. Galiausiai 2003 m. rugsėjo 25 d. Madride buvo priimtas ICCS konvencijos dėl pavardžių pripažinimo projektas. Tačiau Teisingumo Teismui priėmus sprendimą byloje *Garcia Avello* [6], buvo nuspręsta peržiūrėti visą tekstą siekiant labiau atsižvelgti į suinteresuotųjų asmenų valią.

12. ICCS – tai tarpvyriausybinė organizacija, kurios narės yra trylika Europos Sąjungos valstybių narių, o kitos trys valstybės narės turi stebėtojų statusą. Vokietija, viena iš su šia byla susijusių valstybių, ratifikavo 10 punkte nurodytą Stambulo konvenciją, kuri įsigaliojo tarp jos ir kitų Susitariančiųjų Šalių; ji pasirašė, bet neratifikavo 9 punkte nurodytos Miuncheno konvencijos. Tačiau Danija nėra nei ICCS narė, nei stebėtoja.

Su šia byla susijusi nacionalinė teisė [7]

13. Pagal Danijos tarptautinės privatinės teisės normas visus klausimus dėl asmens

4 — ICCS konvencija Nr. 19, pasirašyta 1980 m. rugsėjo 5 d. Miunchene; žr. konkrečiai 1 ir 2 straipsnius.

5 — ICCS konvencija Nr. 4, pasirašyta 1958 m. rugsėjo 4 d. Stambule.

6 — Minėta 2 išnašoje, žr. 47 ir kitus punktus.

7 — Dėl visapusiškesnio situacijų valstybėse narėse palyginimo žr. 2 išnašoje mano nurodytos išvados byloje *Garcia Avello* 5 ir kitus punktus.

civilinės būklės, įskaitant klausimus, susijusius su asmens pavardės nustatymu, reglamentuoja valstybės, kurioje asmuo gyvena, teisė, kaip nurodyta Danijos teisės aktuose.

14. Jeigu reikia nustatyti asmens, gyvenančio (konkrečiai nuo jo gimimo) Danijoje, pavardę, tokiu atveju bus taikoma Danijos teisė. Jei tėvai turi bendrą pavardę, vaikui bus suteikiama ši pavardė; jei tėvų pavardės skirtingos, jie gali parinkti vaikui vieno iš tėvų pavardę. Be to, Danijos teisė leidžia administracine tvarka pakeisti pavardę į iš abiejų tėvų pavardžių, sujungtų brūkšneliu, sudarytą pavardę.

15. Vokietijoje pagal Įstatymą dėl asmenų civilinio statuso (Personenstandsgesetz) 1 straipsnį civilinės būklės aktus registruoja civilinių aktų registratorius.

16. Pagal Civilinio kodekso įvadinių nuostatų (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuch, toliau – EGBGB) 10 straipsnio 1 dalį asmens pavardė nustatoma pagal valstybės, kurios pilietis jis yra, teisę.

17. Pagal EGBGB 10 straipsnio 3 dalį kitos valstybės teise galima remtis, tik jei vienas iš tėvų yra tos valstybės pilietis (o jei vienas iš tėvų turi daugiau nei vieną pilietybę, tėvai gali laisvai pasirinkti taikytiną nacionalinę teisę). Be to, Vokietijos teisė gali būti taikoma, jei nė vienas iš tėvų neturi Vokietijos pilietybės, tačiau bent vienas iš jų yra Vokietijos gyventojas, o jei motinos sutuoktinis pageidauja suteikti vaikui savo pavardę, taikytina valstybės, kurios pilietis jis yra, teisė.

18. Jei taikytina Vokietijos teisė ir jei vaiko tėvai turi skirtingas pavardes, kokia pavardė suteiktina vaikui, reglamentuoja Civilinio kodekso (Bürgerliches Gesetzbuch, toliau – BGB) 1617 straipsnis, kuris numato:

„1) Jei tėvų pavardės skirtingos, bet abu bendrai globoja vaiką, jie turi, pranešdami civilinių aktų registratoriui, nustatyti suteiktiną vaikui nuo gimimo tėvo ar motinos pavardę, turimą pranešimo momentu. <...>

2) Jei per mėnesį nuo vaiko gimimo tėvai nepateikė savo pranešimo, *Familiengericht* vienam iš tėvų perduoda teisę nustatyti vaiko

pavardę. 1 dalis taikytina *mutatis mutandis*. Teismas gali jam nustatyti pasinaudojimo šia teise galutinę datą. Jei pasibaigus šiam terminui nepasinaudojama teise nustatyti vaiko pavardę, vaikui suteikiama vieno iš tėvų, kuriam buvo perduota ši teisė, pavardė.

3) Jei vaikas negimė nacionalinėje teritorijoje, teismas pagal antrąją pastraipą vienam iš tėvų perduoda teisę nustatyti vaiko pavardę, tik jei vienas iš tėvų ar vaikas to reikalauja, arba jei vaiko pavardę reikia įrašyti į Vokietijos civilinės būklės aktų registrą arba į tapatybės kortelę."

19. Šeimos teismas (*Familiengericht*) – tai *Amtsgericht* (vietinis teismas) kolegija, nagrinėjanti su šeimos teise susijusius klausimus.

20. Ypatingosios teisenos įstatymo (Gesetz über die Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, toliau – FGG) 46 a straipsnis numato:

„Prieš priimdamas sprendimą perduoti vienam iš tėvų teisę parinkti pavardę pagal Civilinio kodekso 1617 straipsnio 2 dalį, *Familiengericht* turi išklausyti abu tėvus ir siekti, kad šie parinktų bendru sutarimu. *Familiengericht* sprendimas nemotyvuojamas; jis negali būti skundžiamas."

Faktinės aplinkybės ir procesas

21. Leonhard Matthias, kurio tėvai Stefan Grunkin ir Dorothee Paul yra Vokietijos piliečiai, gimė 1998 m. Danijoje. Nenurodyta, kad vaikas arba vienas iš tėvų turi kitą nei Vokietijos pilietybę. Nuo gimimo jis daugiausia gyveno Danijoje, kur iš pradžių jo tėvai gyveno kartu. 2001–2002 m. kelis mėnesius jis su jais gyveno Nybiulyje (Vokietija), o nuo 2002 m. vasario mėn. jis daugiausia gyveno su savo motina Tionderyje (Danija), kur ji apsigyveno ir vertėsi medicinos praktika, tačiau dažnai būdavo su savo tėvu Nybiulyje, esančiame maždaug už 20 kilometrų.

22. Leonhard Matthias gimimas buvo įregistruotas Danijoje. Praėjus keliems mėnesiams po jo gimimo, į jo Danijos gimimo

liudijimą buvo įrašyta pavardė Grunkin-Paul, remiantis šią pavardę patvirtinančiu pagal Danijos teisę išduotu administraciniu liudijimu. Darytina prielaida, kad liudijimas buvo išduotas remiantis tuo, kad pagal Danijos tarptautinę privatinę teisę vaiko gyvenamoji vieta buvo Danijoje ir todėl nustatant jo pavardę buvo taikoma Danijos materialinė teisė.

23. Tėvai, kurie patys niekada neturėjo bendros pavardės, siekia, kad Vokietijos valdžios institucijos jį įregistruotų Danijoje jam suteikta Grunkin-Paul pavarde. Pagal pirmiau nurodytą Vokietijos teisę [8] šios valdžios institucijos atsisakė pripažinti šią pavardę tvirtindamos, kad reikia pasirinkti arba Grunkin, arba Paul pavardę.

24. Tėvai ginčijo šį atsisakymą Vokietijos teismuose, bet 2003 m. sausio 7 d. paskutinėje instancijoje jų ieškinys buvo atmestas. 2003 m. vasario 27 d. buvo atsisakyta suteikti jiems leidimą pateikti Konstituciniame Teisme (*Bundesverfassungsgericht*) galutinį ieškinį, grindžiamą konstituciniais pagrindais.

8 — 16–18 punktai.

25. Pagal BGB 1617 straipsnio 2 dalį kompetentinga Registro įstaiga *(Standesamt)* šį klausimą perdavė nagrinėti Nybiulio *Amtsgericht*, kuris kaip *Familiengericht* turėjo paskirti vieną iš tėvų, turinčių teisę parinkti vaiko pavardę arba, neparinkus, kurio pavardė bus suteikta vaikui.

26. Šis teismas abejoja, ar EGBGB 10 straipsnyje įtvirtinta kolizinė norma yra galiojanti atsižvelgiant į EB 12 ir EB 18 straipsnius, nes pavardžių nustatymas priklauso tik nuo pilietybės. Jis pažymi, jog vaikas turi kitokią pavardę jo gimimo ir gyvenamosios vietos valstybėje nei reikalauja valstybės, kurios pilietis jis yra, teisė. Jis mano, kad yra sunkiai suderinama su judėjimo laisvės principu tai, jog Sąjungos pilietis dėl jo pilietybės įpareigojamas turėti skirtingas pavardes skirtingose valstybėse narėse.

27. *Amtsgericht* nuomone, kadangi sprendimas, kurį jis turi priimti, pagal nacionalinę teisę negali būti toliau skundžiamas, remiantis EB 234 straipsnio trečia dalimi jis privalo Teisingumo Teismui pateikti klausimą dėl EB sutarties išaiškinimo.

28. 2003 m. birželio 2 d. nutartimi, pateikta 2004 m. vasario 23 d., jis kreipėsi su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl „EB sutarties išaiškinimo, konkrečiai dėl EGBGB 10 straipsnio suderinamumo su EB sutartimi".

29. Belgijos, Prancūzijos, Vokietijos, Graikijos, Nyderlandų ir Ispanijos vyriausybės bei Komisija pateikė rašytines pastabas. Per posėdį S. Grunkin, Vokietijos, Graikijos ir Ispanijos vyriausybės bei Komisija pateikė žodines pastabas.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumas

30. Pagal EB 234 straipsnį bet koks valstybės narės teismas gali pateikti klausimą dėl Bendrijų teisės išaiškinimo, manydamas, kad jo nagrinėjamoje byloje sprendimui priimti reikia išaiškinimo šiuo klausimu.

31. Pagal Teisingumo Teismo praktiką klausimas, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusi institucija yra „teismas" EB 234 straipsnio prasme, patenka tik į Bendrijos teisės taikymo sritį. Teisingumo Teismas atsižvelgia į tam tikrus veiksnius, t. y. ar institucija yra įsteigta teisėtai, ar ji yra nuolatinė, ar jos jurisdikcija yra privaloma, ar jos procesas grindžiamas rungimosi principu, ar ji taiko teisės aktus ir ar ji yra nepriklausoma. Vis dėlto nacionalinis teismas gali kreiptis į Teisingumo Teismą, tik jei jis nagrinėja ginčą ir pagal nustatytą procedūrą turi priimti teisminio pobūdžio sprendimą. Taigi institucija yra „teismas" EB 234 straipsnio prasme, jei jis atlieka teismines, o ne kitas, pavyzdžiui, administracines, funkcijas. Tai, ar institucija, kuriai patikėtos įvairių kategorijų funkcijos, laikoma „teismu", priklauso nuo jos vykdomų funkcijų pobūdžio tuo metu, kai kyla būtinybė kreiptis į Teisingumo Teismą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo. Šiuo atžvilgiu, nepaisant to, kad tos pačios institucijos kiti skyriai ar net prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikęs skyrius vykdo kitas nei pateikiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą funkcijas, institucija turi būti laikoma „teismu" [9].

32. Atsižvelgdama į tai, Vokietijos vyriausybė tvirtina, kad šioje byloje *Amtsgericht*

9 — Žr., pavyzdžiui, 1999 m. lapkričio 26 d. Nutartį *ANAS* (C-192/98, Rink. p. I-8583, 21–23 punktai) ir 2002 m. sausio 15 d. Nutartį *Lutz* (C-182/00 Rink. p. I-547, 12 punktas) bei pirmiau nurodytą teismų praktiką.

neturi teisės pateikti prašymo dėl prejudicinio sprendimo priėmimo. Pagal BGB 1617 straipsnio 2 dalį šis teismas atlieka tiktai administracines funkcijas, t. y. kurios priklauso registratoriui. Jis jas atlieka vykdydamas neteisminę procedūrą, kurios vienintelė šalis yra registro įstaiga, net jeigu teismas prieš priimdamas sprendimą turi išklausyti abu tėvus; bet kuriuo atveju šioje byloje tarp tėvų nebuvo jokio ginčo. *Amtsgericht* pats nepriima sprendimo dėl vaiko pavardės, bet tik dėl vieno iš tėvų, turinčių teisę parinkti šią pavardę; jei pastarasis pavardės neparenka, pagal įstatymą vaikui bus suteikiama jo pavardė.

33. Vokietijos vyriausybė pabrėžia, jog situaciją šioje byloje reikia skirti nuo situacijos, kai ieškiniai paduodami paprastuose teismuose, kuriais tėvai jau pasinaudojo. Prieš šią procedūrą Leonhard Matthias tėvai Vokietijos valdžios institucijų jau prašė pripažinti Danijoje jam suteiktą pavardę. Jie apskundė atsisakymą pripažinti, tačiau jų apeliacinį skundą Berlyno Apeliacinis teismas *(Kammergericht)* galutinai atmetė, todėl jie bandė šį sprendimą apskųsti *Bundesverfassungsgericht*. Visos šios procedūros buvo iš tikrųjų teisminio pobūdžio ir prašymas priimti prejudicinį sprendimą galėjo būti pateiktas bet kuriuo etapu, tačiau tai nebuvo padaryta. Išvada, kad šios, kaip *Amtsgericht*, rūšies procedūros nėra skirtos teisminio pobūdžio sprendimui priimti, visiškai neatima galimybės pateikti Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą kitose bylose.

34. Per posėdį Graikijos ir Ispanijos vyriausybės pritarė šiai nuomonei, kuriai S. Grunkin ir Komisija prieštaravo.

35. S. Grunkin iš esmės pabrėžė, jog šios rūšies procedūroje tėvai ne tik turi teisę būti išklausyti, bet patys sprendžia, ar apskritai procedūra turi būti pradėta.

36. Komisija teigė, kad klausimas dėl priimtinumo turi būti nagrinėjamas ne remiantis neįprastomis šios bylos aplinkybėmis, bet situacija, dėl kurios paprastai pradedama šios rūšies procedūra. Paprastai tėvai negali pasirinkti pagal Vokietijos teisę neleistinos pavardės, bet gali nesutarti dėl pavardės, kuri iš jų skirtingų pavardžių turėtų būti suteikta vaikui. Ši įprasta situacija aiškiai ir iš esmės skiriasi nuo nagrinėtų Teisingumo Teismo praktikoje bylų, susijusių su žemės sklypo ar įmonės registravimu. Tai yra ginčas tarp

dviejų šalių, kurį turi spręsti teismas. Be to, šis teismas turi diskreciją priimdamas sprendimą ir neturi taikyti tik formalių kriterijų kaip kitose bylose; jis turi vertinti argumentus ir priimti sprendimą, vadovaudamasis vaiko interesais. Tėvai turi teisę būti išklausyti ir patys gali pradėti procedūrą. Pagaliau nesvarbu, kad Vokietijos teisė numato kitą procedūrą tokiam pačiam rezultatui pasiekti, per kurią galima pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą; tai, ar nurodytoje procedūroje toks prašymas yra pateiktas, nedaro įtakos jo priimtinumui, kai jis pateikiamas vykstant kitam procesui, kai nagrinėjamas tas pats klausimas.

37. Vokietijos vyriausybės nurodyti argumentai yra visiškai įtikinami. BGB 1617 straipsnio 2 dalimi ir FGG 46a straipsniu reglamentuojamai procedūrai būdingesni administracinės, o ne teisminės procedūros požymiai. Šį vertinimą pagrindžia tai, kad egzistuoja kitas, akivaizdžiai teisminis, būdas.

38. Be to, pažymėtina, kad kadangi šios rūšies procedūroje *Amtsgericht* sprendimas yra neskundžiamas, vadovaujantis priešinga analize būtų privaloma pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal EB 234 straipsnio trečią dalį, o tai, atrodo, neatitinka šiame straipsnyje įtvirtintos tvarkos.

39. Tačiau manyčiau, kad Komisijos analizė yra taip pat įtikinama, nes ja pabrėžiamas proceso, atsižvelgiant į jo įprastą kontekstą, iš esmės ginčo pobūdis, kuriam būdinga abiejų šalių teisė būti išklausytoms, ir *Amtsgericht* priimto sprendimo teisminis pobūdis.

40. Ši analizė, žinoma, yra mažiau susijusi su proceso šioje byloje specifinėmis ypatybėmis, sukeliančiomis kitą abejonę dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo: kiek yra reikalingas sprendimas dėl pateikto klausimo, kad *Amtsgericht* galėtų priimti savo sprendimą?

41. Atsižvelgiant į tai, kaip Teisingumo Teismui buvo apibūdinta procedūra, vienintelis sprendimas, kurį turi ar gali priimti *Amtsgericht,* yra paskirti vieną iš tėvų, turinčių teisę parinkti vaikui suteiktiną pa-

vardę. Jis neturi teisės konkrečiai nurodyti pavardės. Šioje byloje akivaizdu, kad nesvarbu, kuris iš tėvų bus paskirtas, bus pasirinkta „Grunkin-Paul" ir, tik kai *Amtsgericht* nebenagrinės šio klausimo, bus taikomos galbūt prieštaraujančios Bendrijos teisei pavardės pasirinkimo kolizinės taisyklės.

Pateiktas klausimas

42. Jei situacija pagal Vokietijos teisę yra būtent tokia, sunku įsivaizduoti, kaip *Amtsgericht* galėtų atsižvelgti į Teisingumo Teismo prejudicinį sprendimą dėl jam pateikto klausimo, nesvarbu, koks jis būtų.

43. Tačiau gali būti, kad *Amtsgericht* įgaliojimai tokiose bylose yra didesni, nei nurodyta, arba jis siekia, kad prašomas sprendimas būtų privalomas, kaip ir turi būti, registro įstaigai. Šiomis aplinkybėmis būtų neprotinga Teisingumo Teismui atsisakyti atsakyti į klausimą dėl to, kad atsakymas nėra būtinas, jog nacionalinis teismas galėtų priimti sprendimą; galiausiai tik nacionalinis teismas gali dėl to nuspręsti.

44. Todėl, nors ir abejojama, ar prašymas priimti prejudicinį sprendimą visiškai atitinka kriterijus pagal EB 234 straipsnį, manyčiau, kad reikėtų atsakyti į pateiktą klausimą.

45. Pagal Bendrijos teisę klausimai dėl pavardžių nustatymo kyla nedažnai. Tačiau šioje srityje Teisingumo Teismui jau buvo pateikti du prašymai priimti prejudicinius sprendimus: bylose *Konstantinidis* [10] ir *Garcia Avello* [11].

46. Byloje *Konstantinidis* Teisingumo Teismas nusprendė, kad diskriminacijos dėl pilietybės draudimui prieštarauja Graikijos piliečio, norinčio vykdyti savo veiklą kitoje valstybėje narėje, įpareigojimas naudoti savo pavardės transliteraciją, pakeičiančią jos tarimą, jei dėl atsiradusio iškraipymo galimi klientai gali jį supainioti su kitais asmenimis.

10 — 1993 m. kovo 30 d. Sprendimas *Konstantinidis* (C-168/91, Rink. p. I-1191).

11 — Nurodyta 2 išnašoje.

47. Byloje *Garcia Avello* jis nusprendė, jog EB 12 ir 17 straipsniai draudžia tai, kad Belgijos valdžios institucijos atsisakytų patenkinti nepilnamečių, gyvenančių Belgijoje, bet turinčių dvigubą Belgijos ir Ispanijos pilietybę, vardu pateiktą prašymą pakeisti jų pavardes į jiems suteiktas pagal Ispanijos teisę ir tradicijas.

48. Abiejose bylose, prieš pradėdamas nagrinėti pateiktus klausimus, Teisingumo Teismas pirmiausia įvertino, ar situacijos patenka į Bendrijos teisės taikymo sritį, ir nusprendė, kad patenka. Byloje *Konstantinidis* ryšys buvo pagrįstas tuo faktu, kad ieškovas pagrindinėje byloje teigė, jog sudaromos kliūtys naudotis ekonomine laisve, t. y. įsisteigimo laisve. Sprendime *Garcia Avello*, kuris buvo priimtas jau po Sąjungos pilietybės ir su ja susijusių teisių įtvirtinimo, Teisingumo Teismas tiesiog nusprendė, kad ryšys su Bendrijų teise egzistavo atitinkamų vaikų, „kurie yra vienos iš valstybių narių piliečiai, teisėtai gyvenantys kitos valstybės narės teritorijoje“, atžvilgiu [12].

49. Akivaizdu, kad šis vertinimas taikytinas ir Leonhard Matthias atveju.

50. Nors valstybės narės yra kompetentingos nustatyti asmens pavardę reglamentuojančias normas, tačiau, įgyvendindamos savo kompetenciją, jos turi nepažeisti Bendrijos teisės. Šiuo atžvilgiu Sąjungos piliečiai gali remtis Sutartimi jiems suteiktomis teisėmis, t. y. konkrečiai EB 12 straipsnyje įtvirtinta teise nepatirti diskriminacijos dėl pilietybės ir EB 18 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta teise laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje [13].

51. *Garcia Avello* [14] sprendime Teisingumo Teismas iš esmės pažymėjo, kad pagal Belgijos praktiką buvo vienodai traktuojami asmenys, turintys tik Belgijos pilietybę, ir asmenys, turintys dvigubą Belgijos ir Ispanijos pilietybę, dėl kurios pastarieji turėjo skirtingas pavardes pagal dvi teisės sistemas. Kadangi ši situacija kėlė praktinių sunkumų, egzistavo diskriminacija dėl pilietybės. Nediskriminavimo principas reiškia, kad panašios situacijos neturi būti vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos neturi būti vertinamos vienodai.

12 — 27 punktas; taip pat žr. 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu and Chen* (C-200/02, Rink. p. I-9925, 19 punktas).

13 — Žr. sprendimo *Garcia Avello* 25 ir 29 punktus.

14 — Žr. 31–37 punktus.

52. Visos rašytines pastabas pateikusios šalys mano, kad šioje byloje nėra tokios diskriminacijos. Per posėdį net S. Grunkin nenurodė diskriminacijos dėl pilietybės. Aš taip pat pritarčiau šiai nuomonei.

53. Iš taikytinų Vokietijos teisės aktų matyti [15], kad visi asmenys, turintys tik Vokietijos pilietybę, yra traktuojami vienodai ir kad visi asmenys (ar jų tėvai), turintys daugiau nei vieną pilietybę, yra traktuojami skirtingai, tačiau jų nediskriminuojant dėl pilietybės.

54. Vis dėlto Leonard Matthias padėtis praktiniu požiūriu labai panaši į Garcia Avello vaikų, nes valstybėje narėje, kurios pilietis jis yra, turi būti įregistruota kitokia pavardė, nei jis turi savo gimimo vietos valstybėje narėje. Nors praktiniai sunkumai, kurių jis gali patirti, negali atsirasti dėl diskriminacijos dėl pilietybės, jie yra akivaizdi kliūtis jo, kaip piliečio, teisei laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijose. Nors šie sunkumai yra panašūs į tuos, kurių iškilo Konstantinidžiui, EB 17 straipsnis ir 18 straipsnio 1 dalis kartu reiškia, kad nuo šiol siekiant įrodyti judėjimo laisvės teisės pažeidimą nėra būtinybės įrodyti ekonominį ryšį.

55. Be to, kad dėl tokios situacijos kylantys sunkumai iš paprastų nepatogumų gali virsti labai rimtomis problemomis atsižvelgiant į po 2001 m. rugsėjo 11 d. įvykių įsivyravusią įtarumo atmosferą, asmens pavardė yra svarbiausia jo tapatybės ir privataus gyvenimo, kurio apsaugą plačiai užtikrina nacionalinės konstitucijos ir tarptautiniai dokumentai, dalis [16].

56. Todėl manyčiau, kad reikalavimas turėti skirtingas pavardes pagal skirtingų valstybių narių teisę yra visiškai nesuderinamas su Europos Sąjungos piliečio statusu ir teisėmis, kuris, Teisingumo Teismo teigimu, „yra pagrindinis valstybių narių piliečių statusas“ [17].

15 — Žr. 16 ir 17 punktus.

16 — Žr. mano išvados byloje *Konstantinidis* 35–40 punktus ir byloje *Garcia Avello* konkrečiai 5, 27 ir 36 punktus, taip pat ten nurodytus šaltinius.

17 — Galiausiai žr. 2005 m. kovo 15 d. Sprendimą *Bidar* (C-209/03, Rink. p. I-2119, 31 punktas).

Išvada

57. Todėl manyčiau, kad Teisingumo Teismas į Nybiulio *Amtsgericht* pateiktą klausimą turėtų atsakyti taip:

Valstybės narės teisės norma, kuri neleidžia, kad teisėtai kitoje valstybėje narėje įregistruota Europos Sąjungos piliečio pavardė būtų pripažinta pagal šios valstybės narės teisę, yra nesuderinama su EB 17 straipsniu ir EB 18 straipsnio 1 dalimi.